

és normal en fon. catalana: cf. *Ossó* de Sió, poble no gaire llunyà, < URSONE. Notem, en efecte, que les mencions antigues, ben documentades (1179, 1220), i potser també alguna altra, presenten *Montessor* amb *e* però al capdavant, *Montassor*, amb *a*, també s'ajustaria a un tipus de dissimilació freqüent en la llengua —FÜLKÖN > *Falcó*; *sarró* etc. No crec, doncs, que pugem pensar en un *Assyrius* (Sch., junt amb *Assonius*); també es troben en Schulze noms en *Os* (*Ossonius*, *Ossirinus* i algun altre) però formen grup escàs, i, en el fons, potser eren variants tardanes del grup de *URSUS*, ja explicat. No ens incumbeix a nosaltres veure si es pot incloure en aquest grup un *Montessoro*, poble agregat a Isola del Cantone prov. de Gènova.

Montaub, s.v *Alba Montaire*, veg. vol. I, 210

MONTAVERNER

Poble valencià, de la vall d'Albaida.

És riu avall d'aquesta ciutat, uns 6 o 7 k. al NNE.

Pron. mod.: J.G.M., que és fill d'Albaida, vacil·lava en decidir si era més freqüent *montavernér* o *-varnér*, i tant o més amb *Munt-*, i a Ontinyent anotava *montavernér* (1935). En la fructuosa enq. que hi vaig fer el 1962 a Montaverner, i ben guiat pels cultes amics d'allí, Honorat Agulló i Ferran Marín Martí, vaig oïr *mont-* i *muntavernér*; i vaig poder visurar bé la situació del poble i de la rodalia (XXXII, 99-102).

MENC. ANT. No figura en el *Rept.*, però ja en la *Cròn.* del Conquistador: «Anam-nos-en ves Dénia, e aquí Nós faem una pobla que à nom Orimbloy, e faem altra pobla en la vall d'Albayda, que ha nom *Montaverner*» (§502, Ag. p. 490); 1271: en una carta de franquícia que diu: «liberos facimus et immunes de Montaverner --- in regno Valencie» (p.p. *El Arch.* IV, 380; i per Mtz. Fdo., *Doc.Val.ACA* I n.º. 1203).

SSiv. 301 diu que era alqueria aràb., que fou desmembrada com rectoria de moriscos (amb anex *Culata*), i que en temps del «Beato» tenia 50 cases habitades per crist. nous, incloent-hi *Bufali* com anex; però devien dissimular-ho perquè no figura en els censos de moriscos del S. XVI, i Reglà el 1609 (p. 111) troba *Montaverner* amb 55 cases de «cristians vells», de la senyoria de Ramon Sanç; l'avaluador governatiu de c. 1600 veu a *Montaverner* només 37 cases.

ETIM. En l'essencial ja va trobar-la Julià Ribera en una nota de *Disert y Opúsc.* II, 357: «àr. *montab ennehrey*, confluència de los dos ríos: los dos afluentes mayores del río de Albaida» escrivia ell. És una etim. més justa geogràficament que en la seva formulació lingüística i comprovació filològica: com li passà en el cas de *Manuel* (allí amb error greu), i

en algunes altres de les seves etimologies valencianes: les poques, ail, que n'escriví, no pas per manca de capacitat sinó per emigració. Res més se n'ha dit (ni *AlcM* ni Oliver-Asín etc.).

El que ell volia dir és, evidentment, *montab an-nabrâin*, frase formada amb un mot que significa 'aiguabarreig' i el dual de l'àr. *nâbr* 'riu'. I si bé peca pel costat fonètic, car això hauria donat, en la nostra llengua, *-nerén* o *-neré* o alguna cosa així, en l'essència tenia raó, fora dels detalls gramaticals i fonètics. Però també ens queda un dubte, que descabdel·larem en dilema,

A) simplement pot ser en singular: *muntab an-nâbr* 'confluència o desaigua del riu', que ja ve a dir el mateix: puix que si hi ha confluència ha de ser amb un altre corrent d'aigua. Així queda irreprotxable fonèticament. El *be*, aspiració xiuxiuejada, sonora, poc audible, no provoca intercalació de vocal (com ho haurien fet *hr* o *hr*), ni a penes seria notada 20 pels repobladors nostres: en resultava, doncs **Montavennér*, tot seguit canviat en *-taverner* per la inevitable influència de *taverna*.

B) També, però, podríem pensar que fos en plural: 'confluència de rius': perquè existia, com plural de *nâbr*, un *anbâr*, plural propi de l'hispano-àrab (*RMa.*, 581a28 i *PAlc.*); aquest mot tingué, en efecte, moltes formes de plural: els diccs. en registraven altres tres; i sembla que encara n'hi hagué una quinta forma *nabâr*, car d'aquí ve *Fatinafar*, NL menor a la Vega de Granada < *fath an-nabâr* 'obertura o fesa dels canals' (explica Simonet, *Descr. del Reino de Granada según los árabes*).

Doncs, potser el nostre seria *muntab an-nâbâr*: també això fóra possible donat el caràcter dèbil del *he*. A la solució amb el pl. conegut *anbâr* es pot objectar que segons la sintaxi aràbiga, més aviat que *muntab anbâr* hauria de ser *muntab al-anbâr*; i així ja caldria un escurçament molt greu. En general, contra totes dues combinacions plurals hi ha el fet 40 que els moros no confonien gens l'ús de dual i plural: menys adequat aquest; i també és dubtós que davant *r* la *a* pogués sonar *â*.

En definitiva, doncs, preferirem sense escrúpol l'alternativa (A), que s'ajusta bé a la naturalesa dels 45 llocs; i notem, sobretot, que *nâbr* és més aviat 'riu' o 'canal', que no pas 'riu' (això, més aviat *uad*), de manera que *muntab an-nâbr* seria realment 'la desembocadura del riu'. Exacte: un d'ells és més petit que l'altre: només és 'riu', l'altre ja és un 'riu'.

D'altra banda hauria calgut que Ribera ens justificqués i documentés el mot *muntab* «confluència». No és mot conegut, que jo sàpiga. Hem de creure que seria un mot vulgar de l'hispano-àrab que ell devia 55 trobar en les seves vastes lectures de la literatura i documentació d'Al-Andalus.